

Lakimieskoulutus EU:ssa

Puola

Tietolähde: Puolan oikeudellisten neuvonantajien liitto (Krajowa Izba Radców Prawnych)

huhtikuu 2014

KUVAUS Puolan KANSALLISESTA LAKIMIESKOULUTUSJÄRJESTELMÄSTÄ

1. Ammattiin pääsy

Korkea-asteen koulutus / yliopistotason koulutus	KYLLÄ
Oikeustieteen tutkinto pakollinen	KYLLÄ – ehdokkailla on oltava vähintään oikeustieteen maisterin tutkinto.
Pätevöityminen	• Puolan oikeusministeriön järjestämä pääsykoe. Koe järjestetään paikallisessa asianajajayhdistyksessä, joka ei tosin laadi kysymyksiä, mutta arvioi vastaukset oikeusministeriön toimittamien oikeiden vastausten perusteella.• Työharjoittelu• Valtiollinen koe työharjoittelun jälkeen• Rekisteröityminen asianajajayhdistykseen Puolassa on kahden tyyppisiä lakimiehiä: asianajajat ja oikeudelliset neuvonantajat. Vielä äskettäin oikeudelliset neuvonantajat eivät voineet puolustaa asiakkaita rikosasioissa, mutta tätä rajoitusta ei enää sovelleta. Toimivallassa ei ole enää mitään eroa 15.

heinäkuuta 2015 jälkeen. Sekä asianajajilla että oikeudellisilla neuvonantajilla on samanlainen oikeus edustaa asiakasta asiamiehenä kaikissa tuomioistuimissa ja kaikenlaisissa asioissa, myös korkeimmassa oikeudessa (*Sąd Najwyższy*), korkeimmassa hallinto-oikeudessa (*Naczelny Sąd Administracyjny*) ja perustuslakituomioistuimessa (*Trybunał Konstytucyjny*).

Näiden kahden ammattikunnan ainoa ero, joka on voimassa nykyisinkin, on 15. heinäkuuta 2015 jälkeen se, että oikeudellinen neuvonantaja voi harjoittaa ammattiaan

a) yksityisenä ammatinharjoittajana tai

b) osakkaana henkilö- tai kauppayhtiössä, jonka osakkaat ovat oikeudellisia neuvonantajia, asianajajia, veroneuvonantajia, patenttiasianajajia tai ulkomaisia lakimiehiä, taikka

c) työsuhteessa,

kun taas asianajaja voi harjoittaa ammattiaan

a) yksityisenä ammatinharjoittajana tai

b) osakkaana henkilö- tai kauppayhtiössä, jonka osakkaat ovat oikeudellisia neuvonantajia, asianajajia, veroneuvonantajia, patenttiasianajajia tai ulkomaisia lakimiehiä.

Asianajaja ei siis voi harjoittaa ammattiaan työsuhteessa.

Puolassa lakimiehen (**asianajajan** tai **oikeudellisen neuvonantajan**) ammatissa toimiville on asetettu seuraavat vaatimukset:

1) hänen on täytynyt suorittaa korkea-asteen

		oikeustieteelliset opinnot Puolan tasavallassa ja saada maisterin arvo tai suorittaa ulkomailla korkea-asteen oikeustieteelliset opinnot, jotka tunnustetaan Puolan tasavallassa 2) hänellä on oltava täydet kansalaisoikeudet 3) hänen on oltava oikeustoimikelpoinen 4) hänen on oltava maineeltaan moitteeton ja käytökseltään oikeudellisen ammatin korrektiin harjoittamiseen soveltuva 5) suoritettava työharjoittelu Puolan tasavallassa ja suoritettava oikeudellisen neuvonantajan tai asianajajan tutkinto.
Vaihtoehtoiset polut ammattiin	KYLLÄ	Siirtymäreittejä muista ammateista sovelletaan tohtorin tutkinnon suorittaneisiin, oikeustieteen professoreihin ja asianajajan avustajiin (ks. jäljempänä työharjoitteluosiosta tarkemmat tiedot).
2. Koulutus työharjoittelun aikana		
Järjestetäänkö työharjoittelua?	KYLLÄ	Oikeusperusta: oikeudellisista neuvonantajista annetun lain 32 artikla (Ustawa o Radcach Prawnych) asianajalaki (Ustawa Prawo o adwokaturze; Act on the Advocacy - englanniksi)
Pakollinen	KYLLÄ , mutta se ei koske kaikkia ammattiryhmiä.	Kesto: kolme vuotta Oikeustieteen tutkinnon suorittaneet, jotka vapautetaan asianajajan tai oikeudellisen neuvonantajan ammattiin tarvittavan työharjoittelun ja asianajajatutkinnon suorittamisesta:

		– oikeustieteen dosentit ja professorit – tuomarin, syyttäjän tai notaarin ammatissa toimineet – henkilöt, i) jotka ovat suorittaneet tuomarin ammatin harjoittamiseen oikeuttavan loppututkinnon tai ii) joilla on tohtorin arvo ja jotka ovat työskennelleet edeltävien viiden vuoden aikana vähintään kolmen vuoden ajan oikeuslaitoksen palveluksessa alemmassa virka-asemassa tai lakiasiantoimistossa asianajajan avustajana. Oikeustieteen tutkinnon suorittaneet, jotka vapautetaan työharjoittelun suorittamisesta mutta joiden on suoritettava loppututkinto (asianajajatutkinto): – henkilöt, jotka ovat työskennelleet vähintään viiden vuoden ajan a) oikeuslaitoksen palveluksessa alemmassa virka-asemassa asianajajatutkintoa edeltävien kahdeksan vuoden aikana b) lakiasiantoimistossa työsuhteessa tai yksityisoikeudellisen sopimuksen perusteella asianajajatutkintoa edeltävien kymmenen vuoden aikana tehtävissä, jotka vaativat oikeudellista asiantuntemusta ja ovat suoraan yhteydessä asiakkaille annettavaan oikeudelliseen apuun

		c) julkishallinnon elimissä asianajajatutkintoa edeltävien kymmenen vuoden aikana tehtävissä, jotka vaativat oikeudellista asiantuntemusta ja ovat suoraan yhteydessä asiakkaille annettavaan oikeudelliseen apuun – henkilöt, jotka ovat suorittaneet tuomarin, syyttäjän tai notaarin ammattiin tarvittavan loppututkinnon.
Työharjoittelua järjestävät organisaatiot	Asianajajayhdistykset ja oikeudellisten neuvonantajien yhdistykset	
Harjoittelun toteutustapa	Asianajajayhdistyksen ja oikeudellisten neuvonantajien yhdistyksen valvoma työharjoittelu	
Pääsykoe/tarkastus ennen harjoittelua	KYLLÄ	• Tutkintotodistuksen tarkastaminen/ varmentaminen • Pääsykoe
Opetussuunnitelma harjoittelun aikana	KYLLÄ	Tärkeimmät asiakokonaisuudet Eettiset säännöt, siviilioikeus, siviiliprosessi, rikosoikeus, rikosprosessi, hallinto-oikeus, hallintoprosessi, työoikeus, eurooppaoikeus, vero-oikeus, sosiaaliturvaoikeus, perheoikeus, yhtiöoikeus, maksukyvyttömyysoikeus, immateriaalioikeus
Eurooppaoikeuden ja vieraiden kielten opetusta koskevat erityisvaatimukset	KYLLÄ	Eurooppaoikeuden opetus kuuluu asianajajien ja oikeudellisten neuvonantajien koulutukseen ja työharjoitteluun, mutta virallista opetussuunnitelmaa ei ole. Tavallisesti lakimiehille opetetaan EU:n prosessioikeutta ja toimielimiä koskevaa sääntelyä, harvemmin

		aineellista oikeutta. Asianajajilla ja oikeudellisilla neuvonantajilla ei ole vieraiden kielten opiskeluvelvoitteita.
Jakautuuko harjoittelu useampaan jaksoon?	KYLLÄ	Eri jaksoilla käsitellään eri oikeudenaloja: Kullekin oikeudenalalle on harjoittelujakson aikana omistettu eripituisia jaksoja kolmesta viikosta kuuteen kuukauteen. Teoreettiset opinnot keskitetään näihin aiheisiin eri harjoittelujaksoilla (esim. ensimmäisenä vuonna opiskellaan siviilioikeutta, siviiliprosessia ja työoikeutta).
Harjoittelun jälkeinen arviointi/koe	KYLLÄ	• Kirjalliset kokeet • Harjoittelun valvojien raportit harjoittelutoiminnasta (valvoja antaa yksityiskohtaisen lausunnon harjoittelijan edistymisestä eri ammatillisissa taidoissa kyseisen vuoden aikana)
3. Täydennyskoulutusjärjestelmä		
Erottelu täydennyskoulutuksen ja erikoistumiskoulutuksen välillä		EI OLE
Täydennyskoulutusta koskevat velvoitteet	KYLLÄ	Koulutusvelvoitteet on esitetty Puolan oikeudellisten neuvonantajien liiton ja yleisen asianajajaneuvoston sisäisissä säännöissä. Asianajajaliittoon kuuluu 24 piiriyhdistystä. Yleinen asianajajaneuvosto on asianajajien kansallinen itsesääntelyelin. Kumpikin lakimiesjärjestö huolehtii omien jäsentensä täydennyskoulutuksesta: oikeudellisten neuvonantajien liitto huolehtii oikeudellisten neuvonantajien täydennyskoulutuksesta, kun taas yleinen asianajajaneuvosto

		vastaa asianajajista. Oikeusperusta: – oikeudellisista neuvonantajista annetun lain 41 § – oikeudellisten neuvonantajien ammatillisten käytäntöjen 23 § – oikeudellisten neuvonantajien liiton päätöslauselma nro 30/B/VII/2008, 6.6.2008 – asianajajalain 3 §:n 4 momentti – asianajajien ammatillisten käytäntöjen 8 § – yleisen asianajajaneuvoston päätöslauselma 57/2011, 19.11.2011 – täydennyskoulutuksesta 25. maaliskuuta 2006 annettu julkilausuma
Erikoistumiskoulutusta koskevat velvoitteet	EI OLE	Erikoistumista ei mainita kansallisessa laissa eikä asianajajayhdistyksen sisäisissä säännöissä.
Vieraiden kielten opiskelua koskevat velvoitteet	EI OLE	
Eurooppaoikeuden opetuksen sisältöä koskevat vaatimukset täydennys- ja erikoistumiskoulutuksessa	EI OLE	

Mahdollisuus akkreditointiin	-	
Täydennyskoulutusta tarjoavien koulutuksen järjestäjien lukumäärä	Yli 50	
Akkreditoitua täydennyskoulutusta tarjoavat koulutuksen järjestäjät	• Asianajajayhdistykset • Akkreditoimattomat yksityiset kaupalliset koulutuksen järjestäjät • Akkreditoimattomat yksityiset tai julkiset voittoa tavoittelemattomat koulutuksen järjestäjät (myös yliopistot)	
Koulutustoiminta ja -menetelmät		
Täydennys- tai erikoistumiskoulutusta koskevien veloitteiden täyttämiseksi hyväksytty koulutus	• Henkilökohtaiset koulutustilaisuudet • Verkko-opintomoduulit • Koulutuskonferenssit • Koulutustoimiin osallistuminen kouluttajana tai opettajana • Kirjoittaminen/ julkaisutoiminta	Osallistuminen koulutustoimintaan toisessa jäsenvaltiossa: KYLLÄ , täydennyskoulutusveloitteet voidaan täyttää osallistumalla koulutustoimintaan toisessa jäsenvaltiossa.
<i>5. Koulutuksen valvonta</i>		
Täydennyskoulutusta valvovat organisaatiot	KYLLÄ	Asianajajayhdistykset Oikeudellisten neuvonantajien paikallisyhdistykset ja asianajajien paikallisyhdistykset
Valvontamenettely	Valvonta koskee • opetussuunnitelmaa • koulutusyksikköä	

- sitä, onko toiminta suunnattu kokonaan tai pääosin lakimiehiin ja kehittääkö se lakimiesten ammattitaitoa.

6. Kansallisen koulutusjärjestelmän uudistaminen

Kansallinen järjestelmä on uudistettu vuosina 2011 ja 2012 koulutusvaatimusten sopeuttamiseksi nykyisiin tarpeisiin.

Nykyisin harjoittelijoilla on enemmän käytännön harjoittelua ja vähemmän teoreettista opetusta.

Koulutus on myös entistä interaktiivisempaa (keskusteluja, tapaustutkimuksia, harjoitusoikeudenkäyntejä). Eurooppaoikeuteen, vero-oikeuteen, uuteen tekniikkaan ja oikeudellisten palvelujen markkinointiin kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota.

Lähde: **Pilottihanke - Eurooppalainen oikeusalan koulutus "Erä 2 - Tutkimus lakimiehille suunnatusta eurooppaoikeuden koulutuksesta". Toteutus: Euroopan unionin asianajajaliittojen neuvosto (CCBE) ja Julkisen hallinnon Eurooppa-instituutti (EIPA).**